

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 06.03.2024 nr 1-6/2920-1,
SIM/24-0233/-1K
Meie 26.03.2024 nr 1.1-11/1152-2

**Riigilõivuseaduse muutmise ja
sellega seondult teiste seaduste
muutmise seadus**

Austatud härra minister

Rahandusministeerium koostööstab riigilõivuseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

1. Märkused riigilõivuseaduse (RLS) muutmise kohta

**1.1. Eelnõu § 1 punkti 3 kohaselt muudetakse RLS § 262 tekst ja sõnastatakse järgmiselt:
„Uue eesnime või perekonnanime andmise ja eesnime või perekonnanime taastamise
taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot.“**

Seletuskirjas on selgitatud, et kõnealuse muudatuse tulemusel
„/.../ tasutakse jätkuvalt riigilõiv avalduse menetlemise eest, kuid riigilõivu summa oleneb sellest, kas soovitaks muuta/taastada ainult eesnime või ainult perekonnanime - sellisel juhul tasutakse riigilõiv 150 eurot, või eesnime ja perekonnanime koos - sellisel juhul tasutakse riigilõivu mõlema nime muutmise eest kokku 300 eurot.“¹

Märgime, et eelnõu § 1 punkti 3 kohase muudatuse sõnastusest ei tule selgelt välja seletuskirjakohane norm, kus ühe nime muutmise eest tasutakse 150 eurot riigilõivu, ning mõlema nime muutmise eest tasutakse 300 eurot riigilõivu. Parimal juhul on praegust normi võimalik tõlgendada selliselt, et eesnime ja perekonnanime andmist/taastamist ei saa nõuda ühes ja samas taotluses, vaid et neid tuleb eraldi taotleda, sh iga taotluse eest 150 eurot. Seletuskirjast aga nähtub, et praktikas esitatakse ka taotlusi, kus avaldatakse soovi mõlema nime muutmiseks, ning neid selliselt ka menetletakse. Kui soov on ette näha 300 euro suurust riigilõivu juhuks, kui taotletakse mõlema nime muutmist ühes taotluses, siis tuleks selline reegel ka sõnaselgelt välja öelda. Samas tekib küsimus, kas mõlema nime muutmine ühes avalduses tekitab tõesti samasuguse ressursikulu haldusorganile võrreldes kahe nime muutmise kahes eraldi avalduses?

¹ Riigilõivuseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskiri, lk 20. Kättesaadav: <https://eelroud.valitsus.ee/main/mount/docList/ad6310a7-f927-46fe-8c7a-293e9b9a1d26> (sisenetud 21.03.2024).

Ühtlasi kaob normist ära termin „isikunimi“, ent seletuskiri kajasta selle termini eemaldamise põhjuseid.

1.2. Eelnõu § 1 punkti 13 kohaselt täiendatakse RLS § 265 lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Tulirelva või gaasirelva kaubana Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks tasutakse riigilõivu 120 eurot eriloa väljastamise eest. Eriloa muutmisel või pikendamisel tasutakse riigilõivu 120 eurot.“;

Selle muudatuse taamal sooviksime küsida, et kas sellise eriloa väljastamise/muutmise/pikendamise eest on relvaseaduses (või mingis muus seaduses) ette nähtud kohustus tasuda riigilõivu? Kui on, siis millise sätte alusel?

Saame aru, et näiteks Euroopa Liidu territooriumil relva edasitoimetamine toimub eeltoa, loa ja tulirelva passi alusel ning kõikide dokumentide eest on ettenähtud riigilõivu tasumise kohustus (RelvaS § 62⁴ lõige 3 ja lõige 5). Küll aga ei paista relvaseadus sisaldavat ekvivalentset riigilõivu tasumise kohustust eriloa väljastamisele relvade Eestisse sisseveoks/väljaveoks (RelvS 8. peatükk) ning seda mitte ainult käesoleva muudatuse puhul, vaid erilubade puhul üldse.

Kordame, et riigilõivuseaduses sätestatakse üksnes riigilõivu määrad, mitte nende tasumise kohustus. Kohustus tasuda toimingut eest riigilõivu peab tulema eriseadusest.

1.3. Eelnõu § 1 punktiga 30 täiendatakse § 272 lõiget 3 pärast sõna „kodaniku“ sõnadega „ja elamisõigusega Ühendkuningriigi kodaniku“;

Seletuskirja kohaselt on muudatus tingitud „/.../ *Brexit lepingu artiklist 23, mille kohaselt tuleb elamisõigusega Ühendkuningriigi ja tema pereliiget kohelda võrdselt EL kodanikuga.*“² Seletuskiri käsitleb seda uue lõivuna, kuid tegelikult oleks täpsem öelda, et antud juhul võrdsustatakse riigilõivumäärad EL kodanike ja Ühendkuningriikide kodanike vahel.

1.4. Eelnõu § 1 punktiga 38 muudetakse § 272 lõiget 7 järgmiselt:

„(7) Alla 18-aastasele isikule, keskmise, raske või sügava puudega isikule ja üldtingimustel Eesti vanaduspensioni ikka jõudnud isikule isikutunnistuse või elamisloakaardi väljaandmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu vastavalt 20 või 30 eurot. Kui nimetatud toimingut taotletakse Politsei- ja Piirivalveameti iseteeninduskeskkonna kaudu, tasutakse riigilõivu vastavalt 15 või 25 eurot.“

Selguse nimel võiks olla eraldi välja toodud, et isikutunnistuse väljaandmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 20 eurot ning elamisloakaardi väljaandmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 30 eurot.

1.5. Eelnõu § 1 punktiga 50 muudetakse § 272 lõiget järgmiselt:

„(13) Alla 18-aastasele isikule, keskmise, raske või sügava puudega isikule ja üldtingimustel Eesti vanaduspensioni ikka jõudnud isikule isikutunnistuse või elamisloakaardi väljaandmise taotluse läbivaatamise eest koos reisidokumendi väljaandmise taotluse läbivaatamisega tasutakse riigilõivu vastavalt 35 või 40 eurot. Kui

² Samas, lk 17.

nimetatud toimingut taotletakse Politsei- ja Piirivalveameti iseteeninduskeskkonna kaudu, tasutakse riigilõivu vastavalt 30 või 35 eurot.“

Selguse nimel võiks olla eraldi välja toodud, millise toimingu eest tuleb tasuda riigilõivu 35 eurot ja millise toimingu eest 40 eurot ning mitte esitada neid ühes ja samas lauses.

1.6. Eelnõu 1 punktiga 72 muudetakse § 276 lõiget 1 järgmiselt:

„(1) Lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa ning nende viisadega määratud viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58), sätestatud korras ja ulatuses.“

Kõnealuse muudatuse tulemusel jäetakse lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa ning nende viisadega määratud viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu määrad RLS-s fikseerimata. Juhime tähelepanu, et selline muudatus ei ole kooskõlas RLS §-s 2 sätestatud riigilõivu legaalseadusega, mille kohaselt „*[r]iigilõiv on seaduses sätestatud juhul ja käesolevas seaduses sätestatud määras tasutav summa lõivustatud toimingute tegemise eest.*“ Riigilõivumäärad peavad seega olema fikseeritud RLS-s endas ning praktika, kus osundatakse mõnes muus õigusaktis (sh EL õigusaktis) olevatele määradele – sellist praktikat tänane RLS ei tunne.

Seletuskirjas on selgitatud, et „*.../ [v]iisaeeskiri on otsekohalduv määrus, mis omab vahetut õigusmõju ning viisatasusid ei ole otstarbekas igakordselt RLS-i ümber kirjutada.*“³ Saame aru, et viisatasu võib ajutiselt suurened või väheneda sõltuvalt Euroopa Komisjoni rakendusotsusest ning seetõttu võib praktikas olla raske realiseerida üldist reeglit, et riigilõivumäärad on fikseeritud RLS-s. Ent selleks otstarbeks eksisteeribki täna RLS § 276 lõige 11.

Õigusselguse paremaks tagamiseks ning kooskõlas tänase RLS praktikaga, teeme ettepaneku siiski fikseerida riigilõivu määrad RLS-s.

2. Märkused konsulaarseaduse (KonS) muutmise kohta

Eelnõu § 2 punktiga 3 muudetakse KonS § 33 lõiget 2 järgmiselt:

„(2) Abieluvõimetõendi, perekonnasündmuse korduva tõendi ja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 21 nimetatud mitmekeelse standardvormi väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.“;

Käesolev eelnõu kehtestab RLS § 319 uue lõike 3 sõnastuses „*Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1191 alusel mitmekeelse standardvormi ja sellele lisatava perekonnasündmuse korduva tõendi või abieluvõimetõendi väljastamise eest Eesti välisesinduses tasutakse riigilõivu 50 eurot.*“ (eelnõu § 1 punkt 80).

Teeme ettepaneku, et KonS § 33 lõige 2 sisaldaks samuti eeltoodud RLS normis olevat allajoonitud fraasi, et oleks selge, et riigilõivu tuleb tasuda mitte ainult selle standardvormi eest, vaid et see hõlmab muuhulgas ka sellele lisatud perekonnasündmuse korduvat tõendit ning abieluvõimetõendit.

³ Samas, lk 19.

3. Eelnõu seletuskirja 7. osa „Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“ alapunkti 7.2. „Kodakondsuse seaduse alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused“ kohaselt eeldab seaduse rakendamine infotehnoloogilisi arendusi PPA infosüsteemides, mille kulud kaetakse eelarvevahenditest. Palume seletuskirjas täpsustada katteallikat. Millistest eelarvevahenditest kulud kaetakse?

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Margit Rei2 Margit.Rei2@sa1.rik.ee
Artur Lundalin 5885 1321 Artur.Lundalin@fin.ee
Marju Saar 5885 1438 Marju.Saar@fin.ee